

EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS KOMMISSION

Bryssel den 27.3.2006
KOM(2006) 140 slutlig

**MEDDELANDE FRÅN KOMMISSIONEN TILL RÅDET OCH
EUROPAPARLAMENTET**

om genomförandet av Energy Star-programmet i Europeiska gemenskapen 2001–2005

MEDDELANDE FRÅN KOMMISSIONEN TILL RÅDET OCH EUROPAPARLAMENTET

om genomförandet av Energy Star-programmet i Europeiska gemenskapen 2001–2005

1. INLEDNING

Kontorsutrustning – dvs. datorer, skrivare, kopiatorer osv. – svarar för en stor del av energikonsumtionen i bostadssektorn och den tredje sektorn inom EU. Denna andel ökar på grund av den snabba spridningen av IKT i allmänhet och kontorsutrustning i synnerhet inom alla samhällssektorer och på grund av den fortgående kapacitetsökningen hos sådan utrustning.

Eftersom handeln med kontorsutrustning sker över hela världen undertecknades i december 2000 "Avtalet mellan Amerikas förenta staters regering och Europeiska gemenskapen om samordning av program för energieffektivitetsmärkning av kontorsutrustning"¹. Målet var att samordna program för energieffektivitetsmärkning av kontorsutrustning på två av världens största marknader för sådana produkter. Energy Star-programmet som ägs av US EPA har också införts av andra viktigare handelspartner i hela världen. Avsikten med avtalet är att stimulera den internationella handeln med kontorsutrustning genom att underlätta för aktörerna på marknaden för kontorsutrustning att delta i Energy Star-programmet. Avtalet löper ut i juni 2006.

Med avtalet som grund administreras Energy Star-programmet för kontorsutrustning gemensamt av US Environmental Protection Agency (US EPA) och Europeiska kommissionen. Programmet har införts i EU genom rådets beslut av den 8 april 2003 om ingående på gemenskapens vägnar av avtalet mellan Amerikas förenta staters regering och Europeiska gemenskapen om samordning av program för energieffektivitetsmärkning av kontorsutrustning (2003/269/EG)² och genom Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 2422/2001 av den 6 november 2001 om ett gemenskapsprogram för energieffektivitetsmärkning av kontorsutrustning³.

Energy Star-programmet utgör en ram för arbetet med att främja energieffektiviteten hos kontorsutrustning genom samordning av märkningsprogrammen för dessa produkter i USA och EU. Programmet erbjuder tillverkare av kontorsutrustning möjlighet att frivilligt registrera produkter som uppfyller vissa energieffektivitetskrav som ingår i programmet och att använda Energy Star-etiketten eller Energy Star-logotypen i marknadsföringen. Dessutom skapas och införs instrument för att marknadsföra energieffektiv kontorsutrustning och för att öka marknadens öppenhet och användarnas medvetenhet om energieffektivitet. Slutmålet är att uppmuntra inköpare och konsumenter att köpa energieffektiva apparater och att använda utrustningen effektivt.

¹ EGT L 172, 26.06.2001, s. 3.

² EGT L 99, 17.4.2003, s. 47.

³ EGT L 332, 15.12.2001, s. 1.

Kommissionen fick uppdraget att som administrativt ansvarig ta hand om genomförandet av programmet med hjälp av ett konsultativt organ, styrelsen för Energy Star i Europeiska gemenskapen (ECESB; kommissionens beslut av den 11 mars 2003 om inrättandet av styrelsen för Energy Star i Europeiska gemenskapen⁴). I samarbete med ECESB har kommissionen arbetat för att förnya de tekniska specifikationerna för produkter som uppfyller villkoren för Energy Star-märkning, för att registrera och främja produkter som uppfyller villkoren och för att tillhandahålla information för allmänheten om effektiv användning av kontorsutrustning. I den här rapporten ges en översikt av följande:

- I avsnitt 2 ges en lägesrapport när det gäller förnyelsen av de tekniska specifikationerna.
- I avsnitt 3 ges en översikt av hur Energy Star-programmet marknadsförs.
- I avsnitt 4 ges en sammanfattning av resultaten av överläggningarna i ECESB och de erfarenheter som har vunnits genom Energy Star-programmet i EU åren 2001–2005.
- I avsnitt 5 presenteras kommissionens slutsatser när det gäller en eventuell förlängning av avtalet efter överläggningar med ECESB och US EPA.

2. LÄGESRAPPORT NÄR DET GÄLLER REVIDERINGEN AV DE TEKNISKA SPECIFIKATIONERNA

Energy Star-programmet syftar till att optimera energiförbrukningen hos kontorsutrustning. För att nå det målet bör de tekniska specifikationerna för produkter som uppfyller kraven för Energy Star-märkning vara dynamiska, så att de följer både den tekniska utvecklingen och de marknadsförändringar som åstadkoms av Energy Star-programmet självt.

De tekniska specifikationerna i avtalet har varit inriktade mot kraven i viloläge, dvs. ett tillstånd med reducerad energiförbrukning som utrustning försedd med den funktionen intar efter att ha varit oanvänd en viss tid. Sådana krav, som fortfarande är nödvändiga, berör dock bara en del av kontorsutrustningens energiförbrukning. Energiförbrukningen i påslaget tillstånd (aktivt tillstånd) blir allt viktigare på grund av att allt kraftfullare utrustning har förts ut på marknaden. Dessutom kan användning av Internet och kommunikationsutrustning innebära att utrustningen förblir i påslaget tillstånd under längre perioder. Dessa förhållanden leder till att förbrukningen i påslaget tillstånd måste tillmätas större betydelse när det gäller den totala energiförbrukningen.

För att anpassa de tekniska specifikationerna i avtalet till den senaste tekniska utvecklingen och till ständigt förändrad användning av apparaterna har kommissionen med stöd av vissa intressenter och medlemsstater aktivt bidragit till revideringen av de tekniska specifikationerna för datorskärmar, datorer och utrustning för bildåtergivning. För det ändamålet har många möten ägt rum i ECESB och dess undergrupp med tekniska experter. Resultaten från sammankomsterna har godtagits och använts av de administrativa organen. Kommissionen anser att bidrag från europeiska experter är viktiga för utvecklingen av konsekventa och krävande tekniska specifikationer.

⁴ EGT L 67, 12.3.2003, s. 22.

Bildskärmar

Revideringen av de tekniska specifikationerna för bildskärmar avslutades 2004. De europeiska parterna i programmet har bidragit konstruktivt till översynen. De tekniska specifikationerna för bildskärmar innehåller – i motsats till tidigare specifikationer – riktlinjer för energiförbrukningen i påslaget tillstånd och innehåller ingen farfarsklausul. Nivå 1-kraven är i kraft sedan den 1 januari 2005. Ännu striktare nivå 2-krav tillämpas från och med den 1 januari 2006.

Datorer

Revideringen av de tekniska specifikationerna för datorer pågår. Vid möten i ECESB:s tekniska undergrupp den 15 februari och den 26 maj 2005 diskuterade experter och intressenter i EU hur det fortsatta arbetet skall bedrivas för att förnya de tekniska specifikationerna för datorer. EG-experterna har stött EPA vid utarbetandet av ett ramdokument för de reviderade tekniska specifikationernas räckvidd. Nästa fas innebär att fastställa nivåerna för energiförbrukningen. För närvarande pågår insamling och analys av data som i första hand berör hur energiförbrukningen skall fastställas i de olika driftslägena. Revideringen av de tekniska specifikationerna förutses bli färdig under andra kvartalet 2006. Nivå 1 av de reviderade tekniska specifikationerna för datorer avses kunna tillämpas från och med den 1 januari 2007.

Utrustning för bildåtergivning

Revideringen av de tekniska specifikationerna för utrustning för bildåtergivning (kopiatorer, skrivare, multifunktionsenheter osv.) pågår. ECESB:s tekniska undergrupp sammanträdde den 15 februari och den 26 maj 2005. EU-experterna har biträtt EPA med att utarbeta testförfaranden för ”driftsläge” (operational mode, OM) och ”typisk energiförbrukning” (typical energy consumption, TEC) som kommer att användas för att fastställa energiförbrukningen för en viss produkt. Testvillkor har utarbetats. För närvarande pågår insamling och analys av data för att ange kriterier för energiförbrukningen med tillämpning av de nya testvillkoren. Revideringen av de tekniska specifikationerna förutses bli färdig under andra kvartalet 2006. De reviderade tekniska specifikationerna för utrustning för bildåtergivning avses kunna tillämpas från och med den 1 januari 2007.

3. FRÄMJANDE OCH REGISTRERING AV PRODUKTER

Kommissionen har skapat Internetportalen www.eu-energystar.org som finns tillgänglig online sedan hösten 2003. Webbplatsen gör det lättare att hitta relevant information skräddarsydd för de olika aktörerna med riktlinjer för hur tillverkare kan delta i programmet, ett gränssnitt där man kan söka efter produkter som har registrerats i Energy Star-databasen och som finns tillgängliga på EG-marknaden (se nedan), information om den senaste utvecklingen när det gäller Energy Star-programmet, råd för lämplig konfigurering och användning av energistyrning, testfall för lönsamma energibesparande åtgärder, kalkylator för energibesparing, teknisk information om särskilda tillvägagångssätt och energistyrning i olika operativsystem osv.

Portalen är också den viktigaste ingången för allmänheten och den säkerställer öppenhet när det gäller verksamhet som genomförs inom programmets ram, inklusive information om

ECESB:s verksamhet, reviderade tekniska specifikationer och regelbundna uppdateringar av de årliga verksamhetsplanerna.

Portalen kommer att underhållas och vidareutvecklas. Vissa delar av portalen finns tillgängliga på elva gemenskapsspråk och ger upphov till omkring 10 000 träffar och 600 besökare per dag (statistik från andra kvartalet 2005).

För att tillgodose kraven på rapportering om marknadsläget för produkter som är försedda med Energy Star-logotypen har EICTA (European Information and Communication Technologies Association) tillhandahållit följande uppgifter för fem företag:

Uppgift 1: andelen registrerade modeller i procent av antalet modeller på marknaden, USA inbegripet.

Uppgift 2: andelen registrerade modeller i EU i procent av antalet modeller på EU-marknaden.

Uppgift 3: andelen modeller som registrerats av EU i procent av alla registrerade modeller.

Uppgift 4: totalt antal levererade modeller som uppfyller kraven för registrering eller procentandelen av det totala antalet levererade modeller som uppfyller kraven.

Företag	Uppgift 1	Uppgift 2	Uppgift 3	Uppgift 4
1	98,20%	100%	96,30%	127288
2	100%	100%	100%	/100%
3	96%	96%	0	5488253/100%
4	99,50%	99,50%		881764/
5	60%	60%		/80%

(Läget i juni 2005)

Av de tillgängliga uppgifterna kan slutsatsen dras att de tekniska specifikationerna i Energy Star till dags dato uppfylls av nästan alla modeller från de företag som har lämnat uppgifter. Detta understryker behovet av att revidera de tekniska specifikationerna. Det kan dessutom väntas att de nya mera krävande tekniska specifikationerna efter en viss tid kommer att vara uppfyllda på stora delar av marknaden. Det beror i huvudsak på att de tekniska specifikationerna i Energy Star används vid offentlig upphandling i USA. Utarbetande av nya mera krävande tekniska specifikationer kan därför förväntas leda till betydande energibesparingar.

Energy Star-databasen

Kommissionen har kontinuerligt registrerat produkter som uppfyller kraven och saluförs på den europeiska marknaden (EES). Detta är en del av kommissionens ansvar som förvaltningsorgan för EG, som dessutom har utvidgats till att omfatta EES efter avtal med Eftaländerna och US EPA. Användarna kan få tillgång till databasen över registrerade produkter och tillverkare via webbplatsen. Utöver de produkter som har registrerats i EG finns

produkter som har registrerats av EPA och som saluförs på EG-marknaden också registrerade i databasen. I det syftet överförs data om EPA-registrerade modeller; uppgifterna kontrolleras och offentliggörs på webbplatsen om modellerna saluförs i EG. Databasen på EU:s Energy Star-webbplats och förteckningen över registrerade företag och produkter uppdateras kontinuerligt.

För närvarande ingår ungefär 10 000 modeller. ECESB har uttalat att databasen är ett värdefullt instrument för att främja öppenheten på marknaden. Eftersom uppgifterna utgör en offentlig domän får medlemsstaterna använda Energy Star-uppgifterna som bas för verktyg för att identifiera särskilt energieffektiva produkter.

4. LÄRDOMAR FRÅN PERIODEN 2001–2005

Kommissionen inrättade ECESB för att tillgodose behovet av regelbundet samråd med medlemsstaterna och med intressenter av typen tillverkare av kontorsutrustning och dessas sammanslutningar, experter på marknadsförändringar (energiorgan i medlemsstaterna), miljöorganisationer (t.ex. WWF) och konsumentorganisationer (ANEC). ECESB medverkade också aktivt i revideringen av de tekniska specifikationerna (se ovan). Kommissionen har anordnat en workshop där alla större intressenter i hela världen deltog och där de generella huvuddragen i Energy Star-programmet för kontorsutrustning diskuterades (Frankfurt am Main, april 2004). De viktigaste slutsatserna är följande:

- Intressenterna stöder tanken på ett nytt Energy Star-avtal med USA och har begärt att programmet skall genomföras mera effektivt i EU. I synnerhet borde förfarandet för att uppdatera de tekniska specifikationerna genomföras snabbare. Detta är nödvändigt för att hantera den mycket innovativa karaktären och de snabba utvecklingscyklerna för kontorsutrustning.
- Det behövs bättre samordning mellan ES EPA och Europeiska kommissionen när det gäller att genomföra samråd med intressenter om nya specifikationer. Det krävs mer personal för att styra revideringsarbetet.
- Effektiviteten och trovärdigheten hos programmet beror i huvudsak på ambitionsnivån när det gäller de tekniska specifikationerna för produkter som skall uppfylla villkoren för Energy Star-registrering. Därför anser intressenterna att de tekniska specifikationerna bör utformas så att bara 25 % av modellerna på marknaden skall kunna ges rätt att använda märkningen vid den tidpunkt då specifikationerna utarbetas.
- Kommissionen har granskat möjligheterna att förenkla och förkorta arbetet med att revidera de tekniska specifikationerna. Av fördragsrelaterade skäl måste översättningen av de tekniska specifikationerna till EU-språken och publiceringen i EUT fortsätta. Den huvudsakliga förenkling som föreslås är att rådets särskilda 133-kommitté inte skulle behöva rådfrågas vid uppdatering av de tekniska specifikationerna, eftersom medlemsstaternas delegationer rådfrågas redan i ECESB och 133-kommittén i praktiken bara skriver under de åsikter som deras representanter framför i Energy Star-styrelsen. Det har även föreslagits att flera av rapporteringsplikterna enligt den nuvarande förordningen skulle kunna avskaffas eftersom de anses vara oproportionerligt tunga vid en jämförelse med den här frivilliga ordningen.

- För att övertyga medlemsstaterna om att de reviderade tekniska specifikationerna innebär höga krav, skulle det kunna ingå i ett eventuellt nytt avtal att de båda administrativa enheterna (kommissionen och EPA) har ansvar att se till att de tekniska specifikationerna utformas på ett sådant sätt att bara 25 % av modellerna på marknaden uppfyller kriterierna vid den tidpunkt dessa fastställs. Genom att införa en sådan bestämmelse skulle rådet ge ett klart mandat till kommissionen i arbetet med revideringen av de tekniska specifikationerna, vilket ytterligare skulle minska behovet av samråd i 133-kommittén.
- Det föreslås att medlemsstaterna inte skall åläggas att marknadsföra utrustning med Energy Star-märkning. Detta beror på att Energy Star-märkningen är ett verktyg för tillverkarna att marknadsföra märkta produkter. Därför skall verksamhet i syfte att marknadsföra märkningen genomföras och betalas av tillverkarna.
- Den offentliga Energy Star-databasen skulle, särskilt vid offentlig upphandling, kunna vara till hjälp för myndigheter och konsumenter när det gäller att fastställa bästa nivåer för energieffektivitet för vissa bestämda prestanda.

5. SLUTSATSER: FÖRSLAG TILL NYTT AVTAL

Det avtal som nu är i kraft löper ut i juni 2006. Skälen att sluta ett avtal med USA är ännu starkare i dag än de var i slutet på 90-talet. Med beaktande av de erfarenheter som vunnits under den första genomförandeperioden av Energy Star-programmet i EU föreslås det att gemenskapen fortsätter att medverka i programmet under en andra period på fem år på följande premisser:

- Effektiv energianvändning är en av grundpelarna för en hållbar energiförsörjning i gemenskapen. I kommissionens grönbok om energieffektivitet anges följande fördelar med effektiv energianvändning: konkurrenskraften säkerställs hos den europeiska industrin som kan tillgodogöra sig vinsterna från minskade energikostnader, miljöskyddsaspekterna beaktas genom att utsläpp av koldioxid från energianvändning minskar och energiförsörjningen blir tryggare genom en minskad efterfrågan på energi och ett minskat beroende av energiimport.
- Energiförbrukningen hos kontorsutrustning utgör en betydande del av energiförbrukningen i EG. Förbrukningen kan öka beroende på t.ex. ökad funktionalitet och bättre prestanda (t.ex. snabbheten hos datorer) och på att flera apparater används privat och i företag. Av dessa skäl måste energieffektiviteten hos kontorsutrustningen förbättras ytterligare.
- EG:s Energy Star-program ger en ram för samordning av medlemsstaternas och gemenskapens ansträngningar att förbättra energieffektiviteten hos kontorsutrustning. Det är nödvändigt med samordning för att minimera skadliga effekter för industri och handel eftersom nationella osamordnade krav skulle ge upphov till extra kostnader för tillverkarna och handeln och följaktligen också för dem som köper och använder kontorsutrustning.
- Eftersom kontorsutrustning handlas över hela världen måste åtgärder för att optimera energieffektiviteten genomföras tillsammans med globalt verksamma partner och beslutsfattare. Energy Star-programmet ger en ram för samordning av åtgärder som syftar till att förbättra energieffektiviteten hos kontorsutrustning tillsammans med USA, Japan och Korea och andra viktiga marknader.

- Energy Star-programmet har i stor utsträckning godtagits av tillverkarna. Dessutom är programmet av stor betydelse för offentlig upphandling i USA, eftersom hänsyn måste tas till de tekniska specifikationerna vid upphandlingen, och detta höjer avsevärt programmets genomslag. Om myndigheterna inom EU skulle åläggas att vid upphandling köpa utrustning som är så energieffektiv att det minst motsvarar de tekniska specifikationerna i Energy Star-programmet skulle detta ytterligare öka marknaden för energieffektiv utrustning. Resultatet borde bli att de tekniska specifikationerna i Energy Star-programmet efter en viss tid skulle vara uppfyllda av en stor andel av den utrustning som finns tillgänglig på marknaden. Betydande energibesparingar bör därför kunna göras, förutsatt att de tekniska specifikationerna är tillräckligt krävande (t.ex. att de uppfylls av bara 25 % av modellerna enligt förslaget till det nya avtalet) när kriterierna fastställs.
- Kommissionen anser att bidrag från europeiska experter är viktiga för utvecklingen av konsekventa och krävande tekniska specifikationer. Eftersom det är troligt att en stor andel av marknaden kommer att följa de tekniska Energy Star-specifikationerna efter en viss tid, kommer höga krav att leda till avgörande förbättringar när det gäller energiförbrukning inom sektorn för kontorsutrustning.
- Även om det inte är möjligt att ge kvantitativa uppgifter anser kommissionen att Energy Star-programmet för kontorsutrustning har lett till att energieffektiviteten hos kontorsutrustning har förbättrats. Å andra sidan finns det fortfarande en stor potential att på ett kostnadseffektivt sätt förbättra energieffektiviteten hos kontorsutrustning.
- Hög innovationshastighet och snabba produktutvecklingscykler kräver mycket flexibla instrument, t.ex. frivilliga märkningssystem som snabbare kan anpassas till marknadsutvecklingen för att förbättra energieffektiviteten hos kontorsutrustning. Energy Star-programmet får i förhållande till den obligatoriska energimärkningen enligt direktiv 92/75/EG anses vara gemenskapens lämpligaste instrument när det gäller att göra verklighet av potentiella energibesparingar. Det kompletterar också direktiv 2005/32/EG om krav på ekodesign.
- Energy Star-programmet – särskilt den databas som administreras av kommissionen och EPA – kan användas som en utgångspunkt för nationella, regionala och lokala myndigheters verksamhet när det gäller att främja användning av särskilt energieffektiv kontorsutrustning. Programmet ökar öppenheten på marknaden för kontorsutrustning, särskilt när det gäller energieffektiviteten hos kontorsutrustning. Detta är en förutsättning för verksamhet som syftar till att förmå konsumenter och upphandlare vid myndigheter och i den tredje sektorn att ta med energieffektiviteten och de totala kostnaderna för ägandet, inklusive kostnaderna för elförbrukningen, i besluten om inköp.

Vid sammanträdet den 2 december 2005 stöddes denna bedömning av parterna i ECESB, och de anslöt sig också till principen att ett nytt avtal bör ingås med USA med de justeringar som motiveras av erfarenheterna från den första avtalsperioden.